

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

OSUUSKUNNAT SUOMALAISTEN AMMATTIKORKEAKOULUJEN YRITTÄJYYSKASVATUKSEN VÄLINEENÄ

KTT Eliisa Troberg

Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti

AGENDA

- Taustaa
- Tutkimuksen tavoitteet
- Käsitteellinen viitekehys
- Tutkimuksen suorittaminen
- Haastatteluteemat
- Havainnot
- Syitä osuuskuntien perustamiselle ammattikorkeakouluihin
- Oppimismuodot oppilasosuuskunnissa
- Miten osuustoiminnallinen yrittäjyys täyttää yrittäjyyskasvatuksen tavoitteet?
- Osuustoiminnallisen yrittäjyyden vahvuuksia ja heikkouksia
- Yhteenveto ja johtopäätöksiä

TAUSTAA

- Uudet yritykset nähdään ratkaisuina kasvuun ja innovaatioihin. Yrittäjyyttä ja yrittäjyyskasvatusta edistetään voimakkaasti maailmalla.
- Yrittäjyyskasvatus sisällytettiin suomalaisen opetusjärjestelmän suunnitelmiin noin 1990-luvun puolivälissä.
- Yrittäjyyskasvatuksesta on nykyään tullut hyvin suosittu opetusjärjestelmän eri tasoilla. Yrittäjyysaktiiviteetti on Suomessa kuitenkin melko alhainen verrattuna moniin muihin maihin.
- Osuuskuntia on käytetty yrittäjyyskasvatuksen välineenä suomalaisissa ammattikorkeakouluissa yli 15 vuotta.
- Vuonna 2010 Suomessa oli 27 ammattikorkeakoulua. Yli 20 ammattikorkeakoulussa oli perustettu oppilasosuuskuntia.

TUTKIMUKSEN TAVOITTEET

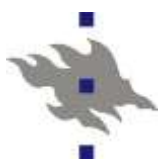
- Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia osuustoiminnallista yrittäjyyttä yrittäjyyskasvatuksen välineenä suomalaisissa ammattikorkeakouluissa.
- Tutkimuksessa etsittiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin:
 - Miksi osuuskuntia käytetään yrittäjyyskasvatuksen välineinä?
 - Miten osuustoiminnallinen yrittäjyys täyttää yrittäjyyskasvatuksen tavoitteet?
 - Mitä vahvuuksia ja haasteita liittyy yrittäjyyteen oppilasosuuskunnissa?

KÄSITTEELLINEN VIITEKEHYS

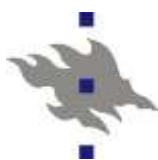
Yrittäjyyskasvatusta koskeva kirjallisuus muodostaa tutkimuksen käsitteellisen viitekehksen.

- Yrittäjyyskasvatuksen käsite
- Yrittäjyyskasvatuksen tavoitteet
- Yrittäjyyskasvatuksen välineet
- Yrittäjyyskasvatuksen haasteita

YRITTÄJYYSKASVATUKSEN KÄSITE

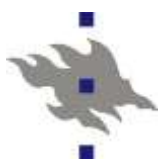
Suomessa yrittäjyyskasvatuksella viitataan yrittäjyyskasvatukseen opetusjärjestelmän eri tasoilla. Yrittäjyyskasvatus tarkoittaa yrittäjyyteen kasvamista, sekä ulkoista että sisäistä yrittäjyyttä.

YRITTÄJYYSKASVATUKSEN TAVOITTEET

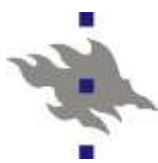
“Yrittäjyyskasvatuksen tavoitteena on tukea sellaisia tietoja, taitoja ja asenteita, joita opiskelija tarvitsee kun hän opiskelee ja myöhemmin työelämässä joko yrittäjänä tai työntekijänä. Yrittäjyyskasvatuksen tavoitteena on lisätä opiskelijoiden päättävyyttä, yrittäjyyttä, luovuutta, yhteistoiminnallisuutta, suoritusmotivaatiota ja sinnikkyyttä”

(Ristimäki 2002)

YRITTÄJYYSKASVATUKSEN VÄLINEET

- Yrittäjyyskasvatuksessa käytetään monia eri pedagogisia välineitä kuten luennot, kirjat, yrittäjäpuheenvuorot, caset, tietokonesimulaatiot ja harjoitteluyritykset.
- Tutkimukset osoittavat, että ”tekemällä oppiminen” tuottaa parhaimmat tulokset.

YRITTÄJYYSKASVATUKSEN HAASTEITA

- Yrittäjyyskasvatuksen suuri haaste on, miten se täyttää tehtävänsä. Ihmisten asenteita ja motiiveja on vaikea muuttaa.
- Onko yrittäjyyskasvatusta ylipäättänsä mahdollista opettaa luokkahuoneessa?
- Ei ole olemassa mitään yhtenäistä yrittämistä koskevaa teoriaa, joka auttaisi tulevaa yrittäjää epävarmuudessa.
- Opetuksen tehokkuutta on usein vaikea mitata.
- Käsitukset yrittäjyysominaisuuksista kuten luovuus ja riskinotto vaihtelevat eri aikoina, eri kulttuureissa ja erilaisissa yhteyksissä.

TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

Tutkimuksessa tehtiin kirjallisuustarkastelu sekä haastateltiin oppilasosuus kuntien jäseniä ja opettajia kuudessa suomalaisessa ammattikorkeakoulussa. Ammattikorkeakoulut olivat :

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Lahden ammattikorkeakoulu

Mikkelin ammattikorkeakoulu

Pieksämäen Diakonia ammattikorkeakoulu.

Tampereen ammattikorkeakoulu

Turun ammattikorkeakoulu

HAASTATTELUTEEMAT

Keskeiset haastatteluteemat olivat:

- Miksi osuuskuntia käytetään yrittäjyyskasvatuksen välineinä?
- Mitä oppimisen muotoja käytetään oppilasosuuskunnissa?
- Miten osuustoiminnallinen yrittäjyys täyttää yrittäjyyskasvatuksen tavoitteet?
- Mitä vahvuuksia ja haasteita liittyy yrittäjyyteen oppilasosuuskunnissa?

HAVAINNOT

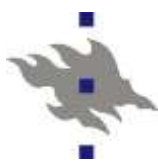
SYITÄ OPPILASOSUUSKUNTIEN PERUSTAMISEKSI

- Osuuskunta on yritysmuotona joustava ja oppimistarkoituksiin hyvin soveltuva. Siihen on helppo liittyä ja lähteä pois. Osuuskunnan perustamiseen ei tarvita alkupääomaa.
- Osuusmaksut eivät ole yleensä korkeita ja riski on rajoitettu. Tämä on erityisen tärkeää opiskelijoille, joilla ei ole suuria rahoituksellisia resursseja.
- Osuuskunta on tasa-arvoinen, tiimiyrittäjyyteen hyvin soveltuva muoto. Se on ihmisyhteisö, jossa opiskelijat oppivat tiimi- ja sosiaalisia taitoja.
- Osuuskunta on moderni verkostoyritys, jossa kyetään yhdistämään erilaisten osaajien tietoja ja taitoja.
- Osuuskunnan imago soveltuu erityisen hyvin tietyille toimialoille kuten sosiaali-, terveys- ja kulttuuriala.

OPPIMISMUODOT OPPILASOSUUSKUNNISSA

- Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen.
- Monissa ammattikorkeakouluissa opiskelijat perustavat vuoden perusopintojen jälkeen joko oman osuuskunnan tai liittyvät jo toimivaan osuuskuntaan ammattikorkeakoulussaan.
- Osuuskunnan sisällä on yleensä useita tiimejä. Jokaisella tiimin jäsenellä on oma tehtävänsä tiimissä; tiimin vetäjä, projektipäällikkö, markkinointipäällikkö jne. Jokaisella tiimillä on valmentaja (opettaja) joka osallistuu valmennustilaisuuksiin, antaa neuvoja ja kannustaa tiimin jäseniä.
- Opinnot koostuvat tiimitapaamisista, pienistä workshopeista, projekteista ja asiakaskäynneistä. Projektien ja tiimitoimintojen ohella opiskelijat lukevat liiketaloudellista kirjallisuutta.

MITEN OSUUSTOIMINNALLINEN YRITTÄJYYS TÄYTTÄÄ YRITTÄJYYSKASVATUKSEN TAVOITTEET?

- Osuuskunnat toimivat erittäin hyvin **yrittäjyyden innovatiivisina oppimisympäristöinä.**
- Yrittäjyyskasvatuksen tavoitteet on saavutettu kokonaisuutena hyvin. Oppilasosuuskunnissa opiskelijat kokevat yrittäjyyden kompleksisuuden ja oppivat sekä ulkoisia että sisäisiä yrittäjyystaitoja.
- Joissakin oppilasosuuskunnissa opiskelijat eivät saa palkkaa tekemästään työstä vaan myyntituotot käytetään osuuskunnan toiminnan kehittämiseen ja erilaisten tapahtumien järjestämiseen.
- Vain harvat oppilasosuuskuntien jäsenet ryhtyvät yrittäjiksi opinnot päätettyään. Yrittäjiksi ryhtyvät perustavat yleensä osakeyhtiön. Osuuskunta koetaan ennen kaikkea yrittäjyyden harjoitteluyritykseksi.

OSUUSTOIMINNALLISEN YRITTÄJYYDEN VAHVUUKSIA

- Osuustoiminnallinen yrittäjyys merkitsee yrittäjyyden oppimista käytännössä.
- Se tasapainottaa teoreettisia opintoja.
- Oppilaiden on todettu oppivan enemmän kuin vain luentoja kuunnellessa.
- Osuuskunta-muotoon liittyvä joustavuus ja vapaus motivoi opiskelijoita. Motivaatiolla on myönteinen yhteys luovuuteen.
- Opiskelijat oppivat tiimi- ja sosiaalisia taitoja yhteisyrittämisellä. Osuuskunta on ihmisyhteisö verrattuna pääomayhteisöihin.
- Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä oppilasosuus kuntien kykyyn täyttää heidän vaihtuvat toiveensa.
- Osuustoiminnan arvoperusta näyttää soveltuvan erinomaisen hyvin mm. sosiaali-, hyvinvointi- ja taiteen alueille.

OSUUSTOIMINNALLISEN YRITTÄJYYDEN HAASTEITA

- Osuustoiminnallista yrittäjyyttä ei tunneta vielä riittävästi kaikissa ammattikorkeakouluissa ja sitä ei ole aina integroitu hyvin muihin opintoihin.
- Opettajilla ei ole aina riittävästi tietoa osuustoiminnallisesta yrittämisestä.
- Joissakin ammattikorkeakouluissa opettajien on ollut vaikeampi arvioida opiskelijoiden suorituksia oppilasosuuskunnissa kuin perinteisessä luokkaopetuksessa.
- Osuustoiminnallinen yrittäjyys on vaativaa; useimmilla opiskelijoilla ei ole paljon aiempaa työkokemusta tai yrittäjyyskokemusta.
- Joissakin oppilasosuuskunnissa on ollut haasteita löytää motivoituneita hallituksen jäseniä.
- Palkan maksaminen ja muut taloudelliset asiat ovat aiheuttaneet haasteita joissakin oppilasosuuskunnissa.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

- Oppilasosuusliitokset ovat käytännönläheinen väline ammattikorkeakoulujen yrittäjyyskasvatuksessa.
- Ne on koettu ennen kaikkea **innovatiivisiksi oppimisympäristöiksi**, joilla on monia etuja mutta myös haasteita.
- Keskeistä niissä on, että opiskelijat tekevät työtä oikeissa yrityksissä ja oppivat sekä yrittäjyys- että tiimityötaitoja.
- Osuusliitoksen on koettu olevan sopivampi yritysmuoto oppimistarkoituksiin kuin osakeyhtiö, koska se on “ihmisyhteisö”, ei pääomayhteisö.
- Haasteita osuustoiminnalliselle yrittämiselle ammattikorkeakouluissa synnyttävät tietämättömyys osuustoiminnallisesta yrittämisestä, ennakkoluulot sitä kohtaan ja yrittäjyysperinteen puuttuminen tietyiltä toimialoilta kuten sosiaali- ja terveydenhoitoala ja taiteet.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ jatkuu

- Joidenkin ammattikorkeakoulujen opetuskulttuuri painottaa yhä perinteisiä opetustekniikkoja kuten luentoja.
- Osuustoiminnallista yrittäjyyttä ei ole aina integroitu hyvin muihin ammattikorkeakoulun opintoihin ja taloudelliset resurssit sen pitkäjänteiseen kehittämiseen ovat vähäiset.
- Olisi tärkeää että opiskelijat ja opettajat ammattikorkeakoulumaailmassa verkostoituisivat keskenään oppilasosuuskuntien toiminnan edistämiseksi.
- On huomioitavaa, että osuustoiminnallinen yrittäjyys toimii hyvin yrittäjyyskasvatuksen välineenä mutta opiskelijat perustavat harvoin osuuskuntia opintonsa päätettyään.
- Vaikka osuustoiminnallista yrittäjyyttä ei tunneta yleisesti hyvin, se on levittäytynyt yli 20 ammattikorkeakouluun ja myös alemmille koulutustasoille.